

БӨЛІМ: ҚАРЖЫЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Жеке қаржылық жоспар құру жолдары: несиеге батпай, жинақпен өмір сүрудің нақты тәсілдері

ЖАРИЯЛАНДЫ
22.05.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР
жеке қаржылық жоспар, жинақтау,
қаржылық сауаттылық, несие,
рассрочка

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/188891/>

Жеке қаржылық жоспар құру жолдары туралы 30 жыл бойы бір шындықты көріп келемін: несие алған адамдардың 9-ы 10-нан 5 жылдан кейін де сол қарызды арқалап жүреді. Бұл жерде әдемі сөз жоқ — қарыз ұйқыны ұрлайды, жинақ бостандық береді.

Мен талай отбасын көрдім: айлығы жаман емес, бірақ несие мен рассрочкаға байланып қалған. Сырттан қарасаң, жаңа телефон, жаңа теледидар, жаңа жиһаз. Ішінен қарасаң — ай соңында тыныштық жоқ. Несие — байлыққа жол емес, кедейлікке тұзақ. Рассрочка — «тегін ақша» емес, болашақ кірісіңді бүгін жұмсау.

НЕСИЕ МЕН РАССРОЧКА ШЫН МӘНІНДЕ ҚАНША ТҰРАДЫ

Мына есепті ұмытпа: 100 000 теңгелік телефонды 12 айға рассрочкаға алдың делік. Ай сайын 12 000 теңгеден төледім деп ойлайсың. Бірақ комиссия, жасырын үстеме, сақтандыру, қызмет ақысы қосылғанда жалпы сома 145 000 теңгеге жетуі мүмкін. Яғни сен 45 000 теңгені артық төлейсің. Бұл — бір телефон үшін. Үй, көлік, тұрмыстық техникада сома одан да өседі.

БАНКТЕР МЕН ДҮКЕНДЕР СЕНІ ҚАЛАЙ АЛДАЙДЫ

- «Айына аз ғана» деп көрсетеді, ал жалпы соманы ұсақ әріппен жасырады.
- «Тек бүгін» дейді, сөйтіп асықтырады.
- «0%» деген жазудың ішіне қызмет ақысы мен қосымша төлемді тығады.
- **Психологиялық қысым** жасайды: “бәрі алып жатыр” деген ой сатады.

НЕСИЕСІЗ ӨМІР СҮРУДІҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ

Бірінші қадам: қолдағы барлық қарызды тізіп жаз. Екінші қадам: ай сайынғы міндетті

төлемді белгіле. Үшінші қадам: жаңа несиеге тыйым сал. Төртінші қадам: қажет затты 30 күн күтіп ал. Көп адам осы 30 күннен кейін ойынан қайтады. Қажет пен қалау — екі бөлек нәрсе.

ЖИНАҚТАУДЫҢ 3 АЛТЫН ЕРЕЖЕСІ

- **Айлығыңның 20%-ын** алдымен бөлек алып қой.
- **Апта сайын** аз болса да жина: 5 000, 10 000 немесе 15 000 теңге.
- **Қолыңға тиген күннің өзінде** бір бөлігін бірден жинаққа жібер.

«БІРАҚ АҚША ЖЕТПЕЙДІ» ДЕГЕН СЫЛТАУҒА ЖАУАП

Ақша жетпей ме? Онда несие алуға қалай жетеді? Мәселе табыста ғана емес, тәртіпте. Артық жазылымды қысқарт, той-думанға шек қой, дүкенге тізіммен бар, қымбат брендке емес, бағасына қара. Ай сайын 20 000 теңге таба алмасаң да, 5 000 теңгеден баста. Бастысы — тоқтама.

ҚОРЫТЫНДЫ: БҮГІН ЖАСАЛАТЫН БІР ІС-ҚИМЫЛ

Бүгін кешке бір параққа үш баған жаз: кіріс, міндетті шығыс, жинақ. Сосын жаңа несие алмайтыныңды өзіңе анық айт. **Рассрочка алма** — себебі ол сенің ертеңгі ақшаңды бүгін жеп қояды. Жинақ баста. Еркіндік осы жерден басталады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.